

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris Theologi Architectura Christiana

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

7. Septima Conuenientia inter fidem & Fundamentum, quod vtrumque esse possit sine aedificio, quod superstruitur: non vicissim, hoc sine illis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

fundamenti rationem, quæ sub fide latent abdita?

ERAT eius mentis haud dubiè Elzearius, cuius Rex Christianissimus LVDOVICVS, (a) cui nulla erat cupido, quæ tot alios inflammabat, cernendi in Hostia consecrata, puerili specie Christum: nam credebat firmitus Christi realè præsentiam sub sacramentalibus exuijs, quam si sensibus vsurpasset. Huc etiam spectat narratio Clementis Romani libro 1. recognitionum. Is cum Petrum Apostolum de fide in Christum differentem audiuiisset: Deo gratias ago; inquebat, quia, vt
 „ instructus sum. Accertò scias Petre, fieri non posse,
 „ vt dubitè de his, quæ ex te audiui de Christo Propheta
 „ etiam si aliter doceres; & me in aliam fidem transfer-
 „ re conareris. Hoc enim mihi certum est, eum qui do-
 „ ctrinam hanc de vero Propheta acceperit, non posse
 „ de hac veritate ultra dubitare. Ad hæc Petrus:
 „ gratias ago DEO, & pro salute tua, & pro quiete mea.
 „ Valdè enim delector, quia intellexisse te video, quan-
 „ ta sit Christianæ virtutis magnitudo; & in eo, quod
 „ ais, me, si ipse cupiam quod absit, non posse te trans-
 „ uertere in aliam fidem. Utinam fidelium omnium ea-
 „ dem esset firmitas ac constantia!

ARTICULUS VII.

SEPTIMA CONVENIENT:

*inter Fidem & Fundamentum, quod utrumque esse
 possit, sine Ædificio, quod superstruitur: non
 vicissim, hoc sine illis.*

FVNDAMENTVM, quia prima domus pars, consistere
 potest sine parietibus; tecto; membrisque alijs
 Secunda par. S Ædifi-

(a) S. Ludouicus. 25. Augusti in vita.

ædificium integrantibus; non tamen hæc sine fundamento, quod substruitur. Haud secus, Fides, quam supernaturalis & diuina perstare potest in homine, licet defectum sit Caritatis tectum, & conciderint Spe parietes. Fit enim non rarò, vt fidelis Christianus letiferum aliquod peccatum committat, quo statim Ædificium spirituale dissoluitur, tectum caritatis labitur, parietes ex virtutibus, tanquam lapidibus calce gratia connexis erecti concidunt: quod non tantum de Theologicis Fidei antea coniunctis, sed etiam de moralibus infusis intelligendum est, quæ gratia sanctificante, cum Caritate ablatâ, momento euanescent: manet tamen Fundamentum Domus Sapientiæ, Fides, quod non in infidelitatis, hæresis-ue palis & rastris, ex animæ solo eruitur & dissipatur.

Hoc est, quod Catholici contra nouatores, Lutherum, Calvinum & horum affectas, qui pertinaciter negant, veram Fidem à Caritate posse separari, profitentur, & vnanimiter asserunt, illam à caritate alijsque virtutibus infusis sæpenumero seiunctam in animo consistere. Quod omninò certum est, æquè, ac fundamentum hæere sine superstructione. quis hoc neget, nisi ignorantissimus ædificator? Et quid clarius illo Ioannis Euangelistæ testimonio? *Multi ex principibus crediderunt in illum CHRISTVM) sed non audebant illum confiteri, ne extra Synagogam eijcerentur: dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam DEI.* vbi monet accuratus interpretæ Maldonatus: (a) colligi ex eo loco contra novos hæreticos, posse nos veram habere fidem sine caritate: illi enim principes, qui in Christum credebant, veram habebant fidem, alioqui non dixisset Euangelista, illos credi-

(a) Ioan. xii. 43. (b) Maldonat. (c) Bellar. lib. i. de Justif. cap. 15. in argum. 1.

didisse; tamen caritatem non habebant: quam si habuissent, confessi eum fuissent, nec dilexissent magis gloriam hominum, quam Dei.

Ad idem facit illa Apostoli hypothetica i. ad Corinth. XI. Si habuero omnem fidem, ita ut montes transfraem, caritatem autem non habuero, nihil sum. Quo loco, per omnem fidem. Origenes, quem laudat ibi Benedictus Justinianus, intelligit fidem perfectam, solidam, integram, omnibus numeris absolutam. Alii, omnis generis fidem, nempe, non miraculorum tantum, quæ est gratia gratis data, & cum fiducia ferè coincidit, sed & fidem Theologicam, de qua Paulus ibidem vers. XII. Nunc autem manent. fides, spes, caritas. quod bene ad rem hanc perpendit Gregorius de Valentia, (a) & premit Rober. Bellarminus. Quod etiam satis insinuat S. Jacobus in Epist. cap. secundo. vbi, Fides, inquit, si non habeat opera mortuæ est in semetipsa; comparans fidem sine caritate, corpori sine vita & spiritu, quod licet verum sit corpus, mortuum est tamen, & cadaver. Quare bene Tridentinum Sessione VI. capite VII. docet, Fidem, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unire perfectè hominem Christo, neque corporis eius vivum membrum efficere. Quæ ratione verissimè dicitur: Fidem sine operibus mortuam, & ociosam esse. Et, in Christo JESU, neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed Fidem, qua per caritatem operatur. Deinde ead. Sessione cap. XV. ita pronunciat: Adversus hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium. asserendum est: non modo infidelitate, per quam & ipsa Fides amittitur, sed etiam quocumq; alio mortali peccato, quamvis non amittatur Fides, acceptam justificationis gratiam amitti: divina legis doctrinam de-

S 2

fen-

(a) Valen. 22. disp. 1. q. 4. p. 4. (b) Bell. lib. 1. de Just. cap. 11. arg. 15.
(c) Galat. 5. & 6. Cap. circumcisio de pœnit. dist. 2. [d] Rom. XVI.

sendendo. Quæ à Regno DEI non solum infideles excludit, sed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, avaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cum divina gratia adjumento abstinere possunt, & pro quibus à Christi gratia separantur. Tandem definit Sacra Synodus Sessione vi. Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & Fidem semper amitti. Aut, Fidem quæ remanet non esse veram Fidem, licet non sit viva. Aut eum qui Fidem sine caritate habet, non esse Christianum, anathema sit.

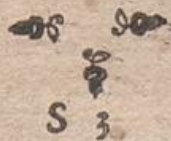
FUIT hæc semper antiquissimorum Patrum doctrina. Inter quos S. Chrysostomus in Psalmum xlii. ad vers. i. Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum, ita scribit. Ab ultimo paupere usque ad eum, qui rerum potitur, universus mundus egrotat. Sed illi quidem nec Fidem, nec rectam vitam habent: isti verò, veram habent Fidem, sed vitam rectam non habent. Dum consentientur se scire, factis autem negant. De Deo splendè loquuntur, & veluti tuba canunt: in bene faciendo dormitant. Categoricè S. Augustinus lib. xv. de Trinitate Cap. 18. Sine Caritate Fides potest esse, si d non prodesse. Eiusdem est illud præfatione in Psalm. xxxi. Si fides sine dilectione sit, sine opere erit. Ne autem multa cogites de opere fidei, addi illi spem, & dilectionem: & noli cogitare, quid opereris, ipsa dilectio vacare non potest. Et lib. vi. contra Julianum cap. 117. Qui rectè amat, procul dubio rectè credit & sperat: qui verò non amat, inaniter credit, etiamsi sint vera, quæ credit. Ad idem declarandum S. Ambrosius utitur Fundamenti nomine. libro secundo de offic. cap. 2. dicens, reperiri qui habet vitam æternam Fidei, quia in illo Fundamentum est bonum: sed requiri ut habeat etiam bona facta; quia vir justus & dictis & rebus probatur. Nam si exercitatus sit in sermonibus, & d. si liosus in operibus, prudentiam suam factis repellit.

Et

(a) 1. Timoth. 1. (b) 1. Corin. 6.

Et gravius est scire quid facias: nec fecisse quod faciendum cognoveris. Quibus ostendit, Fidem à bonis operibus, aliisque virtutibus, & caritate, vt fundamentum à ceteris domus partibus, sepatatam esse posse. Idem in Psalm. 1. exponens versiculum quintum: *Ideo non resurgent impii in iudicio, neque peccatores in concilio justorum*, tres distinguit ordines iudicandorum. *Primus* est justorum, qui fundamentum fidei habent, ac reliquarum virtutum structuram. *Secundus*, impiorum, in quibus nec Fides, nec virtutum opera. *Tertius*, peccatorum, in quibus fundamentum fidei, sed tecti orbitas, id est, caritatis. Quos alia metaphorâ describit S. Gregorius homilia xxxviii. in Evang. dicens, multos habere fidem, sed carere veste nuptiali, nempe, caritate, atque idcirco à nuptiali convivio eici. Similia habent S. Irenæus, (a) Cyprianus, (b) & alii PP. Nec ratio aliud suggerit, cum constet, caritate nã constitutionem fidei neutiquam pertinere, ac proinde, facile ab illa sejungi posse: maxime cum fides caritate sit prior, ut imperfectum, quod perfectiori substernitur. Quamvis ergo Caritas nequeat esse sine fide, Fides tamen sine caritate consistit. Sicut ædificium non perstat sine fundamento, sed manet sine ædificio integrum fundamentum. Est autem Fides spiritualis substructionis fundamentum, ac propterea, sine illa, neque Spes, neque Caritas locum habere possunt, neque absque Fide quicquã

DEO probari.

S 3

SERMO

(a) lib. 4. cap. 25. (b) Serm. de zelo & livore.